

POSTANOWIENIE

11 lipca 2023 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Jacek Widło

na posiedzeniu niejawnym 11 lipca 2023 r. w Warszawie,
w sprawie z powództwa R.S. i A.Z.
przeciwko Bankowi spółce akcyjnej w W.
o ustalenie i zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Banku spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie
z 21 kwietnia 2022 r., I ACa 7/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od pozwanej Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz powodów R.S. i A.Z. kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwany Bank spółka akcyjna w W. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z 21 kwietnia 2022 r., w sprawie z powództwa R.S. i A.Z., o zapłatę i ustalenie zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, tj. art. 385¹ § 1 i 2

k.c. w zakresie, w jakim odnosi się on do skutków uznania postanowień umownych za abuzywne, kwestii dopuszczalności przyjęcia pokrzywdzenia konsumenta w sytuacji gdy oferowano mu najkorzystniejszy kredyt na rynku, podniesiono zagadnienie prawne dotyczące potrącenia wierzytelności wzajemnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w judykaturze sądowej i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Konieczne jest ponadto, podobnie jak w przypadku przyczyny kasacyjnej określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienia Sądu Najwyższego: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Zagadnienie prawne powinno pozwolić na rozstrzygnięcie sprawy na kanwie której zostało ono sformułowane.

Wskazane zagadnienia prawne zostały rozstrzygnięte w orzecznictwie.

Jeżeli chodzi o wykładnię art. 385¹ §1 i 2 k.c., to dominujące jest stanowisko, że w razie sporu o ważność umowy kredytu bankowego denominowanego (indeksowanego) do obcej waluty, w której treści znajduje się niedozwolona klauzula przeliczeniowa, rozpatrzyć należy trzy możliwości rozstrzygnięcia skutków stwierdzonej abuzywności. Pierwsza, to stwierdzenie nieważności umowy, która bez klauzuli niedozwolonej nie może dalej funkcjonować w obrocie prawnym, zwłaszcza ze względu na brak (odpadnięcie) któregoś z koniecznych składników (*essentialia negotii*) umowy nazwanej. Druga to przyjęcie, że umowa jest ważna, ale w miejsce bezskutecznych postanowień waloryzacyjnych nie wchodzi żadne dodatkowe postanowienia. Trzecia, to ewentualne przyjęcie, że umowa jest ważna i jej uzupełnienie przez sąd przez wprowadzenie w miejsce niedozwolonych klauzul innego mechanizmu waloryzacji (tak wyrok Sądu Najwyższego z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18, zob. też wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak i Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG). Obecnie przyjmuje się za wiodącą pierwszą z zaprezentowanych powyżej możliwości (zob. m.in. uchwałę Sądu Najwyższego z 29 czerwca 2007 r., III CZP 62/07, oraz uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21, a także wyroki Sądu Najwyższego: z 30 maja 2014 r., III CSK 204/13; z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16; z 24 października 2018 r., II CSK 632/17, z 7 lutego 2023, II CSKP 1541/22, postanowienia SN 29 marca 2023r., I CSK 3031/22, z 27 kwietnia 2023r., I CSK 3374/22). Interes prawny konsumenta i jego naruszenie nie mogą być oceniane wyłącznie w oparciu o kryterium ekonomiczne korzystnych warunków udzielonego kredytu w porównaniu z innymi na rynku. Interes konsumenta wyraża się w takim ukształtowaniu postanowieniami umownymi jego sytuacji prawnej, które nie są sprzeczne z prawem, jego interesem i dobrymi obyczajami, jego pozycji prawnej a nie tylko ekonomicznej.

W konkluzji sformułowane przez skarżącego zagadnienia nie stanowią zagadnienia nowego, niewyjaśnionego dotychczas w orzecznictwie (zob. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 4 listopada 2011 r., I CSK 46/11; z 15 lutego 2013 r., I CSK 313/12; z 10 lipca 2014 r., I CSK 531/13).

Dodać należy, że odpowiedź na zagadnienia dotyczące kwestii potrącenia nie miałyby wpływu na treść rozstrzygnięcia sprawy niniejszej.

W zakresie zarzutu potrącenia ustalono, czym Sąd Najwyższy jest związany, że pozwany nie wykazał aby wierzytelność była wymagalna co jest przesłanką potrącenia wierzytelności wzajemnej (brak dowodu wezwania do zapłaty). Sąd meriti uznał, że z tego powodu zarzut jest nieskuteczny. Sąd Apelacyjny wskazał też, że pełnomocnik powodów nie był umocowany do odbioru oświadczeń materialnoprawnych (art. 91 k.p.c.), co czyni podniesiony zarzut bezskutecznym. W orzecnictwie kwestie braku umocowania pełnomocnika procesowego do odbioru oświadczeń materialnoprawnych rozstrzygnięto (zob. z wielu wyrok SN z 29 marca 2023r., II CSKP 1788/22 i cytowane w jego uzasadnieniu orzecznictwo). Z tych też powodów rozstrzygnięcie problemu co do dopuszczalności podnoszenia zarzutu zatrzymania przy świadczeniach tego samego rodzaju, nie ma o tyle w sprawie znaczenia iż jak przyjął Sąd Apelacyjny, pozwany nie wykazał iż oświadczenie materialnoprawne o prawie zatrzymania złożył skutecznie powodom (a nie tylko ich pełnomocnikowi procesowemu, który nie miał umocowania do przyjmowania oświadczeń materialnoprawnych).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz – co do kosztów postępowania – art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c. w zw. Z § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.).

(R.N.)

[ms]

